LB.ua
ДОРОСЛИЙ ПОГЛЯД НА СВІТ
НОВИНИ БЛОГИ ДОСЬЄ LB.LIVE Підтримати УКР

Defense Tech Дарниця. Сильні серця "30 років гривні" Фінансова грамотність CultHub «Епіцентр виробників» Території культури

Прокопенко: «Азов» на Донеччині протистоїть силам у співвідношенні 1 до 6, ворог
Головний конструктор Fire Point: "Можливість занурити Москву та Пітер у повний
Уряд припинив повноваження в.о. голови ДПС Лесі Карнаух

Головна — Економіка — Держава — 22 вересня 2026, 16:00

Спецтема Епіцентр виробників

Бізнес під ударом. Чи(м) може допомогти держава?

Якщо протягом усіх років війни російські удари по бізнесу були скоріше точковими, ніж системними, з кінця літа ситуація різко погіршилася — Росія бомбить усе, до чого може дотягнутися: торговельні майданчики, логістичні шляхи, склади, виробничі потужності. Збитків зазнають усі — малий, середній, великий бізнес, тож, очевидно, що їх власники більше не можуть залишатися сам-на-сам з проблемами. А знищений бізнес — це втрата робочих місць, зниження податкових надходжень; в купі з заблокованими морськими шляхами для експорту це складається у надважку ситуацію для української економіки. Що в першу чергу відіб'ється на спроможності фінансувати армію та військових.

Чи здатна держава оперативно знайти рішення, як швидко повернути до життя пошкоджені бізнеси? Які рішення з підтримки вона може запропонувати, коли бюджет має критичне недовиконання по податках? Чи здатні допомогти з пільговим кредитуванням банки, особливо великому бізнесу, що завжди було проблемним в Україні? Чого очікують від уряду самі підприємці? Це стало предметом дискусії на майданчику LB.talks у межах спецпроєкту «Епіцентр виробників», участь у якій узяли:

- **Олександр Кравченко, міністр економіки та довкілля України;**
- **Галина Герега, співзасновниця та фінансовий директор групи компаній «Епіцентр К»;**
- **Сергій Ніколайчук, перший заступник голови НБУ;**
- **Ніна Южаніна, народна депутатка, членкиня комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики;**
- **Тетяна Острікова, членкиня наглядової ради АТ «АльтБанк», членкиня наглядової ради ВГО «Асоціація адвокатів України».**

LB | TALKS
ЕПІЦЕНТР ВИРОБНИКІВ
LB.ua

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Тетяна Острікова, Ніна Южаніна, Галина Герега, Сергій Ніколайчук та Олександр Кравченко під час дискусії

Публікуємо адаптовану версію непростої розмови, під час якої бізнес і влада шукали швидкі й ефективні рішення, а знаходили все нові і нові проблеми.

LB | TALKS × ЕПІЦЕНТР ВИРОБНИКІВ
5 БЕРЕЗНЯ 18.00
Деталі >

Валентина Мерещук, випускова редакторка

Додати LB.ua як бажане джерело в Google

Як Росія нищить український бізнес. Кейс «Епіцентру»

За словами **співзасновниці «Епіцентр К» Галини Гереги,** внаслідок ракетних і шахедних атак вже повністю знищено чи пошкоджено понад 30 об'єктів компанії. Загалом це більше мільйона квадратних метрів торговельних, логістичних та виробничих площ. Збитки компанії становлять понад 1 мільярд доларів.

РЕКЛАМА

Дізнатися більше
Новини
Новини України
LB.talks подкасти

ПУБЛІКАЦІЇ

ОКСАНА ЩУР

ФОТО **VOX HUMANA: як звучить війна, коли зірваний голос**

Українська лабораторія сучасної опери Opera Aperta відкрила сезон берлінської Neuköllner Oper постановкою VOX HUMANA — про людський голос, травму і способи говорити про...

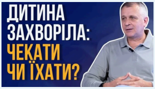

ІРИНА АНДРЕЙЦІВ

ВІДЕО **Шпаргалка для батьків від педіатра: коли до лікаря – очно, коли онлайн, а коли їхати в лікарню або викликати 103**

Дитина впала з гірки на майданчику – коли їхати до лікаря? А якщо висока температура? Блювота? Кашель, який кілька днів не полегшується? Про найбільш поширені...

Всі публікації

БЛОГИ

БОГДАН ФЕРЕНС

Що варто знати про вибори у Швеції?

До останнього ніхто не брався впевнено прогнозувати, який із двох політичних таборів зрештою отримає перевагу.

ОЛЕНА БОРТНІКОВА

Повернення з війни: чому нам так важко знову бути поруч

Найважливіше зробити так, щоб людина не почувалася самотньою поруч із усім тим досвідом, який вона привезла із собою.

Усі дописи блогів

РЕКЛАМА

Дізнатися більше

«Лише за останній місяць, коли особливо жорстоко б'ють по бізнесу, ми втратили 7000 робочих місць. Для мене це найболючіше питання. Адже люди — це найцінніше, що є у кожного з нас», — зазначила Галина Герега.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Галина Герега, співвласниця та фінансовий директор групи компаній «Епіцентр К»

РЕКЛАМА

Дізнатися більше

війна

Політика

політичні

Співзасновниця «Епіцентру» зазначає, що з початку війни компанія намагалася самостійно впоратися із проблемами, що виникали внаслідок атак. Та системність й масштаб бомбардувань призвів до того, що сьогодні атакований український бізнес без підтримки держави не здатен відновити швидко те, що будував протягом десятиріч.

«Ми гасимо пожежі, бо ДСНС не може працювати, поки триває загроза обстрілу. Після кожного прильоту щось ремонтуємо, відновлюємо, мусимо зараз шукати гроші на техніку для пожежогасіння, на мобільні укриття біля кожного торгівельного центру, аби вберегти працівників та відвідувачів…" — розповіла Галина Герега.

За статистичними даними, на сьогодні в Україні *знищено понад 50 % складів*. Загальний розмір збитків бізнесу у 2026 році, за оцінкою Міністерства економіки та довкілля України, складає *близько 10 мільярдів доларів*.

Тож, підкреслює Герега, бізнесу край потрібна підтримка держави, довгострокові кредити на відновлення і побудову нових логістичних площ, а також страхування військових ризиків, про що йдеться вже не один рік.

Чи є в українських банків гроші на кредитування бізнесу

Чи достатньо ліквідності української банківської системи для того, щоб покрити потреби економіки у відновленні? *«Ні»*, — констатував **перший заступник Голови національного банку України Сергій Ніколайчук**. А це означає, наголошує він, що країна потребує різних механізмів фінансування.

TALKS
ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Сергій Ніколайчук, перший заступник голови НБУ

Як відзначив перший заступник Голови Нацбанку, з початку повномасштабного вторгнення однією з найпопулярніших програм кредитування стала державна ініціатива «5-7-9» для підтримки малого та середнього бізнесу. У часи, коли банки обережно ставилися до ризиків, пов'язаних з війною й невизначеністю, вона стала важливим поштовхом до відновлення кредитування в умовах війни.

У 23/24 році ця програма набула такої популярності, що держава заборгувала банкам 10 мільярдів гривень компенсацій за відсотками. Тому, зазначає, Ніколайчук у 25-му її таргетували виключно на проблемні зони, які дійсно потребували державної підтримки.

РЕКЛАМА

Дізнатися більше

Історія

Політики

Публікації онлайн

Війна та конфлікти

Географічна довідка

Військові новини

Східноєвропейці

Політичні новини

Економічні новини

Газети

Війна Росії

«Кредитування за «5-7-9» суттєво уповільнилося, тоді як кредити бізнесу в гривні за межами цієї програми зросли майже на 50 %, — розповів представник Нацбанку. — Але, на жаль, у 26 році бізнес зіштовхнувся з низкою нових проблем. Росія переорієнтувала свої атаки значною мірою на комерційний сектор, що, відповідно, потребувало з боку держави підтримки через різні інструменти. І саме програма «5-7-9» стала одним із них. Зараз темпи зростання кредитного портфелю в межах програми і за її межами зрівнялися — плюс-мінус 34 %, за останніми даними», — розповів Сергій Ніколайчук.

Однак потреба в довгострокових кредитах постала гостро і перед пошкодженим великим бізнесом, котрий не підпадає під пільгові державні програми кредитування. Йому потрібні великі і довгі гроші.

Також, ініціатива Нацбанку з розбудови інфраструктури ринку капіталів, стверджує Ніколайчук, спрямована на те, щоб створити механізм залучення коштів різних інвесторів через ринок капіталу.

«Якщо ми говоримо про банківський бізнес, наші зусилля концентруються не тільки на тому, щоб допомагати уряду калібрувати програми підтримки бізнесу в поточних умовах, а й на тому, щоб зробити банківський сектор конкурентоспроможним і привабливим для іноземного капіталу, тому що нам потрібно суттєво збільшити капітал банківської системи для посилення його спроможності фінансувати економіку», — відзначив Сергій Ніколайчук.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Сергій Ніколайчук, перший заступник голови НБУ

Він додає: підвищення рівня еквівалентності українського банківського регуляторного законодавства відповідно до європейського — з 50 % у 22-му році до 82 % за останніми даними — один із результатів роботи, які роблять український ринок більш привабливим і дають позитивні сигнали іноземним інвесторам щодо входження в капітал українських банків.

«Це поки що маленькі кроки, але без таких кроків ми навряд чи можемо досягнути того результату, який нам потрібен», — зауважив Ніколайчук.

Щоправда, наразі єдиним напрямом за його словами, за яким відбувається підтримка міжнародними партнерами українського банківського кредитування, є лише портфельні гарантії від Європейського інвестиційного банку, ЄБРР та за деякими механізмами Ukraine Facility. Та й європейські партнери співпрацюють здебільшого з банками з міжнародним капіталом, тож ці програми для підвищення ефективності потребують «калібрування».

Тому українські банки здебільшого наразі є найдоступнішим кредитним ресурсом для бізнесу. Але їхню можливість фінансувати відновлення *може значно підважити додаткове оподаткування банківських прибутків*, наголошує Сергій Ніколайчук.

РЕКЛАМА

На сьогоднішній день ставка податку на прибуток для банківського сектору становить 25 % (це вище, ніж для інших секторів, які платять 18 %). Однак для наповнення бюджету цю ставку для банків вже тричі збільшували до 50 %.

«Якщо цей крок в бюджеті на 2027 рік залишать, це буде по суті вчетверте підвищення ставки. І такий крок буде шкідливим для банківського сектору», — вважає перший заступник Голови Національного банку України.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Цю думку підтримав і **голова міжнародної бізнес-спільноти *Board*, професор економіки, засновник групи компаній *Advanter Group* Андрій Длігач**. Він вважає, що повернення 50-відсоткового податку на прибуток банку суперечить економічній логіці швидкого відновлення.

«Цим шляхом не можна йти. Ми подивилися мультиплікативний ефект: якщо ці гроші йдуть не через державне бюджетне фінансування дефіциту, а повертаються в бізнес — ефективність для державного бюджету на 30 % більша», — підкреслив він.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

засновник і генеральний директор групи компаній Advanter Group і міжнародної бізнес-спільноти Board Андрій Длігач

Що пропонує бізнесу держава

«Складні часи для української економіки і українського бізнесу. Міністерство економіки оцінює збитки, яких зазнав бізнес у 2026 році в приблизно 10 мільярдів доларів. В комбінації з закритими портами — це шалений тиск для української економіки.

Тож, для міністерства є пріоритетом підтримка бізнесу, який сплачує податки, фінансує Збройні сили, забезпечує кожну громаду критичними послугами й товарами. Вже зараз ми робимо все, що можемо робити. Зокрема, розширюємо програму страхування від воєнних ризиків для бізнесу і до переліку територій з підвищеним ризиком включили Київ та Київську область. Розширили перелік майна (за пошкодження чи знищення якого бізнес може отримати компенсацію. — Ред.)», — заявив **міністр економіки та довкілля Олександр Кравченко**.

Також, зауважив він, вдалося наростити *пільгові кредити для великих підприємств*.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Олександр Кравченко, міністр економіки та довкілля України

РЕКЛАМА

«Це те, що ми можемо зараз дати. Ми розуміємо, що цього недостатньо. Що це не непорівнянно з тими викликами, які зараз є у бізнеса. Але у нас дуже обмежений фіскальний ресурс. (Як зазначив народний депутат, заступник голови Комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики **Ярослав Железняк**, *за 8 місяців Україна вже недоотримала 61 мільярд гривень по ПДВ*, Міністерство фінансів передбачає, що до кінця року недовиконання планів податкової служби зросте *до 70 мільярдів.* — Ред.).

Це означає, що нам треба шукати альтернативні, додаткові рішення», — констатував міністр економіки та довкілля.

І одним з таких рішень, на думку Олександра Кравченка, може стати механізм військового страхування з підтримкою держави.

Про страхування військових ризиків мова періодично йде з 22 року. Але масштабної реалізації ця ініціатива так і не набула — українські страхові компанії не мають достатнього капіталу, аби брати на баланс чинні ризики. Страхування через MIGA (Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій Світового банку. — Ред.) якщо й мало, то точкову реалізацію, і останнім часом, зазначив, Кравченко, майже не працює.

«Я не бачу іншого варіанту, окрім спробувати запустити масштабний *механізм військового страхування з підтримкою держави.* Знову ж таки, для того, щоб він працював в масштабах тих викликів, з якими зараз зіштовхується бізнес, щоб він дійсно дав сигнал бізнесу, що це щось серйозне, ми маємо наповнити достатнім капіталом», — деталізував міністр.

Наповнити фонд зі свого боку держава розраховує *збільшивши ПДВ на 1 відсотковий пункт* (ця норма вже закладено в проєкті бюджету на 2027 рік, однак ще не затверджена Верховною Радою. — Ред.). Страховий внесок для бізнесу планують встановити на рівні *2 % від вартості активу.* Розмір відшкодування бізнесу — до *10 млн доларів першого збитку* від російської атаки.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Олександр Кравченко, міністр економіки та довкілля України

«Мені здається, ми маємо шанс мобілізувати достатній капітал. По-друге, я думаю, що це відносно ефективне використання державних коштів, тому що ми насправді створюємо досить велике плече для приватного і донорського капіталу. Тому що держава дає якийсь ресурс, на який ми залучаємо донорське фінансування.

2 %, які ми просимо сплачувати бізнес — це додаткова капіталізація цього страхового фонду з боку чисто приватного сектору. Окрім того, зверху вступає приватний страховий ринок. Після того, як держава бере на себе перші втрати, страховий ринок готовий за адекватні премії страхувати надлишковий ризик.

Тобто за рахунок державних коштів ми мобілізуємо багато різних варіантів донорського і приватного капіталу, щоб весь цей загальний капітал підтримав український бізнес і українську економіку. Мені здається, що цей механізм може працювати в масштабах, які адекватні поточним викликам. Чи буде цього достатньо? Ні. Але це може бути великою перемогою для української економіки», — пояснив Олександр Кравченко.

Однак можливе підвищення ПДВ на 1 % викликало бурхливу дискусію. В залі знайшлися як прибічники, так і критики такого підходу.

РЕКЛАМА

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Тетяна Острікова, членкиня наглядової ради АТ 'АльтБанк', членкиня правління ВГО 'Асоціація адвокатів України'

«Я не підтримую підвищення ставки ПДВ. За наявною інформацією, підвищення на один відсотковий пункт ставки ПДВ дає приблизно мільярд доларів. Тобто це 45 млрд грн. Враховуючи сукупні збитки бізнесу, що тут уже були озвучені, наскільки вистачить цих грошей? І що ми будемо далі робити, коли цей ресурс закінчиться? Ще підвищувати ставку ПДВ? — обурилася **Тетяна Острікова**, членкиня наглядової ради АТ «АльтБанк» та наглядової ради ВГО «Асоціація адвокатів України». — Ми ж розуміємо, що ПДВ — це податок на споживання. Ми всі з вами заплатимо на ці відсоткові пункти більше в ціні товару.

Фінансування пошкодженому бізнесу потрібно вже, тому вкрай важливо розуміти, чи є якісь реальні можливості для наповнення програми пільгового кредитування для великого бізнесу, на яку ми всі так очікуємо. За рахунок чого може бути наповнений цей фонд.

Великий бізнес не має права на кредитування за програмою «5-7-9», тому ми чекаємо на програми пільгового кредитування та умови. Цю ідею я би розвивала далі. Підвищення ставки — ні».

У життєдайності анонсованого міністром економіки фонду воєнних ризиків сумнівається й **народна депутатка, членкиня комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики Ніна Южаніна**.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Ніна Южаніна, народний депутат, членкиня комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики

«Фонд, де є участь держави, важко буде наповнити. Тому що 1 % ПДВ (підвищення. — Ред.) — під питанням. 90 %, що його *ніхто не проголосує*», — впевнена нардепка.

«У вашій програмі максимальна компенсація покриття першого шару збитків — 10 мільйонів доларів. Кожне підприємство, яке хоче вступити в цей фонд, має сплатити добровільно 2 % премії — 200 тисяч доларів. Решту має дофінансувати 1% ПДВ — це 1,2 млрд доларів. І щось додадуть партнери, ви розраховуєте на десь 2 млрд, здається.

Зараз всі охочі починають входити в цей фонд, сплачуючи 2 %. Яка в зрештою ємність назбирається для того, щоб усі, хто отримали збитки, могли розраховувати на максимальну суму компенсації?

Звісно, одразу ж постає питання: чи довіряємо ми державі? Що ця черга не буде така, як зараз в ЕКА (Експортно-кредитна агенція. — Ред.), де є 600 заявок, а розглянуто, умовно, 200. Незрозуміло, в якому порядку вони будуть розглядатися і як швидко. Тобто чи злетить ця ваша програма — величезне питання», — додала Южаніна.

«І взагалі підвищення ПДВ — це спасіння в разі нестачі ресурсу на Збройні сили. *Забудьте про цей фонд для страхування воєнних ризиків*», — відрізала вона.

Необхідність підвищення ПДВ ставить депутатів перед моральною дилемою, зазначив **народний обранець Ярослав Железняк**.

РЕКЛАМА

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

народний депутат Ярослав Железняк

«По факту ми маємо підвищити податок для того, щоб усі громадяни (тому що ПДВ так чи інакше платять всі) заплатили конкретному бізнесу за відбудову. Так?

Мені абсолютно боляче дивитися, як зараз обстрілюють бізнес. Але моя мама, вона з міста Маріуполя, де залишився увесь наш бізнес, окупований і зруйнований, запитала, чому одному бізнесу, умовно, держава компенсує збитки, а іншому — ні. І це абсолютно логічне запитання людей з окупованої території.

Хоча головою я розумію, що якщо ми не будемо зараз допомагати бізнесу, дірка щодо ПДВ буде просто зростати. Це моральна дилема, перед якою уряд поставить народних депутатів», — заявив Железняк.

На думку **колишнього очільника НАК «Нафтогаз» Андрія Коболєва**, вимагати від держави *пільгового кредитування без страхування не має сенсу*. Водночас наявність страховки, запевняє він, дає можливість залучати кошти на розширення.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Андрій Коболєв, колишній очільник «Нафтогазу», засновник компанії «Еней»

«З мого примітивного погляду, якщо ми можемо дати 1 мільярд, і партнери дадуть нам три-чотири, для нас всіх це найкращий варіант. З якого податку ми візьмемо мільярд, можна дискутувати. Але ідея, що партнери повинні давати нам щось просто так, давно не працює», — заявив Коболєв.

Український підприємець, засновник торговельно-виробничого об'єднання «Текстиль-Контакт» Олександр Соколовський заявив, що багато представників бізнесу загалом підтримують пропозицію уряду. «Вона може не всім подобатися, але якщо нічого не робити, усім нам «кришка», — коротко резюмував підприємець.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Олександр Соколовський, український підприємець, засновник торговельно-виробничого об'єднання «Текстиль-Контакт».

Альтернативою підвищення ПДВ могло би бути запровадження *імпортного збору*, вважає **народний депутат, заступник голови комітету ВР з питань економічного розвитку Дмитро Кисилевський**.

«Уряд таке вже робив у 2014 році. Тоді просто ввів 5 % на весь імпорт.

Зараз можна відділити критичний і некритичний імпорт. Вийдемо на суму, яка, скоріш за все, буде порівнянною або навіть більшою, ніж той відсоток з ПДВ. І це буде лікувати одразу дві проблеми — торговельний баланс і наповнить той фонд, про який зараз ми говоримо», — запропонував нардеп.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Дмитро Кисилевський, народний депутат, заступник голови комітету ВР з питань економічного розвитку

При цьому він нагадав, що є готові законопроєкти щодо компенсацій інвестицій через податки. «Це коли у держави грошей нема, держава каже підприємству: "Друзі, відновлюйтесь, починайте сплачувати податки, і ми частину податків, які ви почнете сплачувати, коли ви відновитесь, повернемо вам як компенсацію за вкладені інвестиції. Можливо, ви самі десь знайдете гроші". Така структура діє в країнах Євросоюзу, саме таким чином вони переманюють до себе наших підприємців. Але, на жаль, поки що МВФ не розуміє, що у нас прилітають ракети і що нам треба відновлювати підприємство. Тож наша задача переконати МВФ, наступного дня проголосувати законопроєкту в другому читанні і почати користуватися», — додав Кисилевський.

«Можна дискутувати, наскільки підвищення ставки ПДВ на один відсотковий пункт — ідеальний механізм наповнення відповідним фінансовим ресурсом. Хоча я кращих варіантів на сьогоднішній день не бачу, — висловився й **перший заступник Голови Національного банку України Сергій Ніколайчук**. — Звісно, підвищення ставки ПДВ теж має купу своїх недоліків. Але ідеальних ресурсів немає, і краще зараз рухатися вперед, ніж нічого не робити».

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Олександр Кравченко, міністр економіки та довкілля України

«Не подобається один відсотковий пункт ПДВ? Добре. Яка альтернатива? — резюмував цю частину дискусії **міністр економіки та довкілля Олександр Кравченко**? — Коли ми говоримо про один відсотковий пункт ПДВ — це важіль, за рахунок якого ми піднімаємо достатньо багато додаткового фінансування — донорського і приватного.

Давайте це буде не 1% ПДВ, а щось інше. Ми можемо суттєво зменшити цей державний капітал, але тоді і цей важіль буде набагато менший. Чи зможемо ми тоді зробити програму, яка буде адекватна тим викликам, з якими зараз зіштовхується економіка?

Ми в досить активній дискусії з багатьма міжнародними партнерами. Сильний аргумент, коли ми говоримо, що готові дати свої гроші. Це працює набагато ефективніше, ніж просто сказати: "Дайте нам 4 мільярди, ми будемо ваші гроші роздавати на компенсації"».

Під фонд воєнних ризиків створювати нову агенцію не будуть, зазначив міністр. Найкращим варіантом він вважає використання Експортно-кредитної агенції з відповідним посиленням її корпоративного управління й прозорості, щоб вона могла стати майданчиком, якому можна довірити великі суми компенсації.

«Я з вами абсолютно погоджуюсь, ймовірність, що це вийде, невисока і спротив дуже великий. Але тут ми просимо вашої підтримки, тому що ми дійсно хочемо серйозно підтримати українську економіку, український бізнес. Ми готові обговорювати будь-які варіанти, але поки що оце найбільш дієвий, який ми бачимо, який може запрацювати відносно швидко і буде адекватний тим викликам, з яким зіштовхується бізнес.

Але вікно в нас дуже коротке. Давайте спробуємо знайти рішення, яке дасть бізнесу в умовах тих викликів, з якими ми заходимо в цю зиму, хоча б якийсь елемент підтримки», — сказав міністр.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Олександр Кравченко, міністр економіки та довкілля України

Держава може допомогти бізнесу не тільки грошима

Те, що мав би зробити уряд для бізнесу протягом усіх років війни або хоча б якнайшвидше — створити *єдиний механізм фіксації збитків*, наголошує **членкиня наглядової ради АТ «АльтБанк» та наглядової ради ВГО «Асоціація адвокатів України» Тетяна Острікова.** Це, на її думку, значно спростило б життя підприємцям, які фактично не мають визначеного алгоритму дій.

«Коли трапляється приліт, треба думати, як гасити пожежу, поки пожежники не можуть долучитися через тривогу, що з працівниками, де взяти гроші, як залучити фінансування, відновити асортимент, що робити з логістикою, де взяти новий склад. І водночас тобі треба назбирати п'ятсот документів від різних державних органів», — поскаржилася Острікова.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Тетяна Острікова, членкиня наглядової ради АТ 'АльтБанк', членкиня правління ВГО 'Асоціація адвокатів України'

«Невже держава не може створити *єдине вікно*, куди б ти звернувся з заявою, а там буде і висновок ДСНС, і акт про пожежу, і кримінальне провадження, і висновок ТПП щодо підтвердження обставин непереборної сили, акти обстеження від органів місцевого самоврядування?..

У червні 25-го року був приліт в приміщення наших офісів і банку, акт обстеження від органу місцевого самоврядування, який є необхідним в переліку всіх документів, куди би ви не йшли подаватись, хоч в податкову, хоч в ТПП, ми отримали через рік — в липні 26-го року!» — каже Тетяна Острікова.

Крім того, вона закликала прибрати з Податкового кодексу пункт 32.1 перехідних положень щодо необхідності Торгово-промисловій палаті підтверджувати обставини непереборної сили, коли трапляється знищення товару внаслідок влучання ворожого я.

висновок ДСНС про пожежу і акт, якщо є витяг з кримінального провадження СБУ і, що це сталася підчас масованої ракетної атаки міста Києва. Як ТПП ще має ити, що саме ці обставини — непереборна сила? *Чому факт прильоту фіксує в ПП*? А без цього я не маю права списати товар, не сплативши ПДВ від знищеного

Про використання cookies

Продовжуючи переглядати LB.ua ви підтверджуєте, що ознайомилися з Правилами користування сайтом та погоджуєтеся на використання файлів cookies

Про файли cookies

ПОГОДЖУЮСЬ

Є договірні сертифікати. Якщо трапився приліт, і я не виконала якісь зобов'язання перед своїм контрагентом, безумовно, це має підтвердити Торгово-промислова палата. Але є норма Податкового кодексу, яка говорить, що якщо у вас товар чи основні засоби знищені під час бойових дій, то чомусь підтвердити бойові дії має Торгово-промислова палата. Ну яка логіка була у депутатів, коли ця норма писалась? Чому недостатньо витяга з реєстра кримінальних проваджень? Чому недостатньо акта ДСНС? Зрештою, публічних повідомлень в медіа, Міністерства оборони. Я не розумію, чому підприємства мають ще займатися такою роботою?» — зазначила членкиня наглядової ради АТ «АльтБанк».

Також вона вказала на проблему з *відновленням втрачених документів* — для Києва і області строк становить 90 днів. Перехідні положення мають норму, яка говорить, що у разі втрати документів на території бойових дій, їх можна не відновлювати, та столиця і область до них не належать.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Тетяна Острікова

Крім того, Тетяна Острікова вважає за необхідне спростити митний контроль, аби уникати скупчення транспорту в пунктах пропуску чи логістичних терміналах.

«У нас митники ходять і шукають маркування на кожній одиниці товару. Ми живемо в війні, але чомусь робимо вигляд, що у нас мирний час і ми маємо виконувати абсолютно всі норми закону і потім розповідати, які ми стійкі. Так не може бути. Ми знаходимось в тій точці, де ми маємо обирати — "шашечки чи їхати". Транспортні засоби мають вилітати з цих пунктів пропуску і логістичних терміналів», — зауважила Острікова.

Також вона розкритикувала інертність щодо розробки *дієвого юридичного механізму компенсації збитків*.

«Ви можете позиватися сьогодні до агресора, якщо ви бізнес — то у Господарський суд міста Києва. Отримаєте рішення про відшкодування шкоди на мільярди гривень і сотні мільйонів доларів. Але що ви з ним будете робити? Ви не виконаєте його в Україні, тому що немає за рахунок чого стягувати цю шкоду.

А за кордоном є така практика, коли компанії намагалися визнати і виконати за кордоном ці рішення. Але, на жаль, чи, на щастя, в міжнародному праві країни мають імунітет. Наш Верховний суд в 22-му році державу-агресора позбавив імунітету саме для судів України. Але в жодній іншій країні, зокрема і в країнах ЄС, де є заморожені російські активи, зберігається імунітет. І ви це рішення проти відповідача держави-агресора не визнаєте і не виконаєте.

А запропонований Міжнародним реєстром збитків механізм на сьогоднішній день не працює. Конвенція ще не ратифікована, і на її ратифікацію 25-ма країнами можуть піти роки. За рахунок чого, яких активів буде наповнюватись фонд, з якого далі будуть іти відшкодування "Епіцентру", "Розетці", "Новусу", "Варусу", аграріям, банкам і іншим. На сьогодні жодного джерела цих активів немає.

В країні стільки відомих, знаних юристів, міжнародників, чому держава їх не зібрала на професійному рівні, щоб розробити юридичний механізм, як позиватися, наприклад, до сателітів агресора, до державних підприємств, до підприємств ВПК, іти через механізми комерційного арбітражу? На сьогоднішній день немає юридичного механізму, як стягнути шкоду з агресора. За п'ять років великої війни бізнесу ніхто його не запропонував», — відзначила Острікова.

Народна депутатка, членкиня комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики Ніна Южаніна своєю чергою теж окреслила набір важливих кроків, які уряд може зробити назустріч бізнесу вже зараз. Наприклад, запровадити гнучкий режим перенесення строків сплати податкових зобов'язань і запропонувати постраждалому бізнесу Києва і області ним скористатися.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Ніна Южаніна, народний депутат, членкиня комітету ВРУ з питань фінансів, податкової та митної політики

«Можна подивитися, яким чином і для кого встановити касовий метод ПДВ, для яких виробників, для яких мереж, що сталося з податком на додану вартість за втраченим товаром. Оцього глибокого аналізу в нас немає, а тому ми не спроможні дати знати бізнесу, що можемо зробити уже сьогодні», — каже Ніна Южаніна.

На її думку, час впроваджувати *податок на прибуток для пошкоджених бізнесів за моделлю індустріальних парків* чи спецрежиму «Дія.City».

«При ухваленні останніх змін щодо індустріальних парків я пропонувала виписати туди через кому "підприємства, які постраждали внаслідок атак"; виписати чітко критерії і дати можливість, поки немає кредитів, відновитися за рахунок власних поточних коштів.

Тому що усі державні програми, навіть зі страхування воєнних ризиків, якщо і будуть, то з 1 січня наступного року. І всі попередні збитки участі у цій програмі не братимуть. Це будуть нові збитки», — зазначила Южаніна.

Загалом, вона констатувала відсутність об'єднаної роботи між виконавчою і законодавчою владою, щоб зрозуміти, що насправді хто робить. І ця думка протягом майже двогодинної дискусії зринала кілька разів в різних інтерпретаціях. Наприклад, **Андрій Длігач** акцентував на тому, щов країні досі немає скоординованої економічної політики, економічного штабу, який би займався вирішенням проблем бізнесу й економіки загалом. А кожен сам по собі розв'язувати окремі питання більше не може.

«4,5 роки ми боремося за виживання, але досі таких гострих питань щодо підтримки бізнесу державі не ставили. Боролися самі. Хто кредитувався, хто коштом власних ресурсів, хто як міг.

Ми будували, інвестували, але настав час, коли самі, без підтримки держави, без пільгового кредитування ми не впораємося. Потрібні хоча б якісь фінансові інструменти, щоб підтримати зруйновану логістику і відновити роботу. Бо ми втрачаємо робочі місця, людей — і це найболючіше», — такими словами від усього бізнесу в країні **співзасновниця «Епіцентр К» Галина Герега** поставила крапку у цій дискусії.

ФОТО: ЗОРЯНА СТЕЛЬМАХ

Галина Герега, співвласниця та фінансовий директор групи компаній «Епіцентр К» (у центрі)

Сьогодні, 14:26
Росія вдарила балістикою по підприємству "Інтерпайп" у Дніпрі: загинули четверо працівників

17 вересня, 23:59
Головне за четвер, 17 вересня: майже 210 боєзіткнень, атака на автобус в Запоріжжі, вибух біля ТЦК на Львівщині

17 вересня, 20:11
НБУ: У II кварталі реальний ВВП України зріс на 0,4%

Валентина Мерещук, випускова редакторка

НБУ · СТРАХУВАННЯ · БІЗНЕС · МІНЕКОНОМІКИ · ОЛЕКСАНДР КРАВЧЕНКО · ТЕТЯНА ОСТРІКОВА · НІНА ЮЖАНІНА · СЕРГІЙ НІКОЛАЙЧУК · «ЕПІЦЕНТР ВИРОБНИКІВ»

РЕКЛАМА

НОВИНИ ПАРТНЕРІВ

«Можемо віддати територію Польщі»: Туск зробив жорстку заяву

Загибель дитини у таборі: директорка намагалась скасувати підозру

Який вигляд має квартира за 5 тис. грн на Новій Дарниці

ЧИТАЙТЕ ТАКОЖ

Сьогодні, 14:50
ЕКСКЛЮЗИВ «Укрнафта»: російські удари по заправках не впливають на ціну пального

Сьогодні, 13:58
ЕКСКЛЮЗИВ Удари по кордону з Польщею: в «Укрнафті» розповіли, чи є небезпека для імпорту пального

Сьогодні, 13:52
Україна залучила $841 млн від Світового банку на виплату пенсій

Сьогодні, 13:48
ЕКСКЛЮЗИВ «Укрнафта»: ризиків дефіциту пального у Києві немає

Сьогодні, 12:30
СЕРГІЙ БАРБУ
«Усі заправки Укрнафти в Києві, пошкоджені внаслідок атак, уже відновили відпуск пального», — СЕО компанії Богдан Кукура

Вчора, 20:32
Шість областей України отримали енергетичне обладнання від ЄС майже на 4,9 млн євро

Вчора, 18:40
Завтра в Україні не прогнозуються відключення електроенергії

Вчора, 16:18
Стадіон "Дніпро-Арена" знову виставили на продаж, цього разу - за 141 млн грн

Вчора, 16:16
Уряд виділив 150 млн грн на відновлення пошкоджених будинків у Запорізькій області

Вчора, 12:55
Україна та Румунія посилять транспортне сполучення

У разі повного чи часткового відтворення матеріалів пряме гіперпосилання на LB.ua обов'язкове! Передрук, копіювання, відтворення або інше використання матеріалів, що містять посилання на агентство "Українські Новини" й "Українська Фото Група", заборонено.

Матеріали, які розміщуються на сайті з позначкою "Реклама" / "Новини компаній" / "Пресреліз" / "Promoted", є рекламними та публікуються на правах реклами. Редакція може не поділяти погляди, які в них представлені. Матеріали з плашкою СПЕЦПРОЄКТ є рекламними, проте редакція бере участь у підготовці цього контенту і поділяє думки, висловлені у цих матеріалах.

Редакція не несе відповідальності за факти та оціночні судження, оприлюднені у рекламних матеріалах. Згідно з українським законодавством, відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Інституційна підтримка надається LB.UA в межах проєкту Інститутом масової інформації за підтримки Міністерства закордонних справ Нідерландів. Зміст публікацій може не відображати офіційну позицію IMI та Королівства Нідерланди.

Суб'єкт у сфері онлайн-медіа; ідентифікатор медіа - R40-05097

РЕКЛАМА

Про використання cookies

Продовжуючи переглядати LB.ua ви підтверджуєте, що ознайомилися з Правилами користування сайтом та погоджуєтеся на використання файлів cookies

Про файли cookies